

En samfundsøkonomisk betragtning over unge med særlige behov

Hvad er mulighederne for og konsekvenserne af et kompetenceløft?

Baggrund

- > Uddannelsesøkonomi
 - > Matematik
 - > SU
 - > 24 års reglen
- > Børn med særlige vanskeligheder
 - > ADHD
 - > Methylphenidat
 - > Specialundervisning
- > Økonom vs. sociolog/pædagog
 - > Metode
 - > Årsagseffekter
 - > Naiv
- > Fx Helhedstænkning i Uddannelsesgarantien (HUG)

Social forebyggelse giver bedre afkast end obligationer

NYE MULIGHEDER: Danmark kan spare milliarder ved en forebyggende indsats for socialt udsatte - En ny analyse viser, at hjælp til udsatte unge mødre kan give seks gange så stort økonomisk afkast som statsobligationer

Paradigmeskifte

Den "business case", som CBS og Mødrehjælpen har leveret, er en udfordring til hele den filosofi og tænkning, som præger det sociale område.

En af de største barrierer for at skaffe ressourcer til forebyggende socialt arbejde har netop været den store usikkerhed omkring dokumentation af effekten. Myndighederne vil have valuta for pengene. Nye forebyggende projekter skal helst kunne dokumentere, at de giver en positiv effekt for målgruppen og en økonomisk gevinst for de offentlige pengekasser.

Direktør Mads Roke Clausen fra Mødrehjælpen erkender, at frivillige organisationer hidtil har været for dårlige til at dokumentere effekten – både fagligt og økonomisk. Og at store dele af det sociale arbejde reelt foregår i blinde.

"I dag kan du ikke købe et pølsebrød, uden at sælgeren har været på levnedsmiddelkurser og er underlagt et stramt kontrolsystem. Men du kan arbejde med folks dybeste sociale traumer, uden at der reelt er nogen, der går ind og kontrollerer, om man nu får hjulpet rigtigt. I for mange år har den

Baggrund

- > Ikke meget forskningsbaseret viden om, hvad der virker, fordi
 - > Registerdata på området sparsomme (fx specialundervisning fra 2007)
 - > Ikke tradition for randomiserede forsøg på uddannelses- og socialområdet i Danmark
- > USA
 - > Arbejdsmarkedsområdet
 - > Normalt
 - > Uddannelsesområdet
 - > Ca. 10-15 år anerkendt, at evidens om årsagssammenhænge skal findes
 - > Fx vha randomiserede forsøg
- > Danmark
 - > Arbejdsmarkedsområdet (AMS)
 - > Normalt: Hurtigt i gang I, Hurtigt i gang II, Unge godt i gang, etc
 - > Uddannelses- og socialområdet
 - > Uetisk "man laver da ikke forsøg med mennesker"

Baggrund

- > Det er svært – umuligt? – at svare på mit spørgsmål
- > Der mangler ordentlig kvantitativ forskning
 - > Vi kender omkostningerne
 - > **OG DE ER HØJE!**
 - > Vi kender ikke gevinsterne ved interventionerne
- > Vi har brug for en kombination af
 - > ET GODT PROGRAM
 - > ET GODT FORSØG
- > Vi har mulighed for at gøre den slags godt i DK, pga kombination af randomiseret forsøg med registre (AMS)
- > Vi bliver nødt til at turde gøre dette....
- > ... i stedet for at "tro på noget" (dyrt) og rulle det ud i fuld skala

Ungdomsuddannelse

- > Generelt problem i Danmark
 - > Ca 20% af en årgang får ikke en ungdomsuddannelse
- > Generelt mysterium
 - > Afkastet til ungdomsuddannelse er højt (ca 15%)
 - > På tværs af lande
 - > På tværs af tid
 - > Også ikke-penge mæssigt afkast (sundhed, kriminalitet, valgdeltagelse)
 - > Hvorfor fravælges det?
 - > Foreneligt med fornuftstyret investeringsadfærd?

Ungdomsuddannelse

- > Forklaringer (Phil Oreopoulos)
 - > Skoletræthed
 - > SU
 - > Særligt svage elever
 - > Mangel på fremsyn
 - > Usikkerhed om afkast
 - > Identitet/mode/kammeratskabseffekter

Ungdomsuddannelse

- > Forklaringer (Phil Oreopoulos)
 - > Skoletræthed -> **Nej**
 - > SU
 - > Særligt svage elever
 - > Mangel på fremsyn
 - > Usikkerhed om afkast
 - > Identitet/mode/kammeratskabseffekter

Ungdomsuddannelse

- > Forklaringer (Phil Oreopoulos)
 - > Skoletræthed -> Nej
 - > SU -> **Nej**
 - > Særligt svage elever
 - > Mangel på fremsyn
 - > Usikkerhed om afkast
 - > Identitet/mode/kammeratskabseffekter

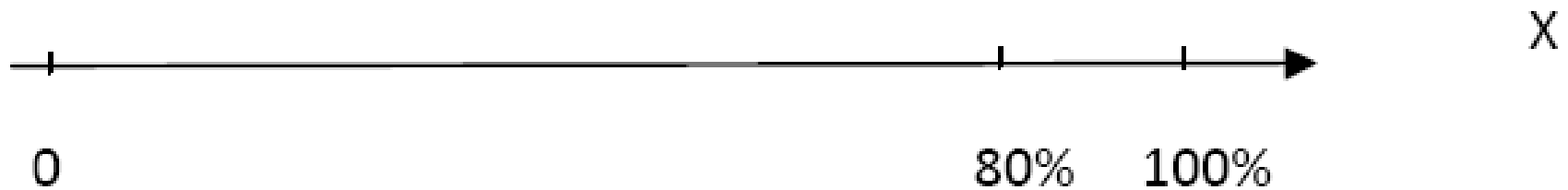
Ungdomsuddannelse

- > Forklaringer (Phil Oreopoulos)
 - > Skoletræthed -> Nej
 - > SU -> Nej
 - > Særligt svage elever -> **Nej**
 - > Mangel på fremsyn
 - > Usikkerhed om afkast
 - > Identitet/mode/kammeratskabseffekter

Ungdomsuddannelse

- > Forklaringer (Phil Oreopoulos)
 - > Skoletræthed -> Nej
 - > SU -> Nej
 - > Særligt svage elever -> Nej
 - > Mangel på fremsyn -> ?
 - > Usikkerhed om afkast -> ?
 - > Identitet/mode/kammeratskabseffekter -> ?

X= Index for samlede forudsætninger for at få en ungdomsuddannelse

X inkluderer

- Akademiske færdigheder
- Evner
- Motivation
- Familiemæssig opbakning
- Særlige vanskeligheder (fx handicaps)
- Etc

Særlig Tilrettelagt Ungdomsuddannelse

> STU-loven

- > Unge med særlige behov har et retskrav på en 3-årig ungdomsuddannelse
- > Retkrav vs. faktisk kompetence

> Hvem?

- > Under 25 år
- > Særlige vanskeligheder
- > Fx udviklingshæmmede, adfærdsforstyrrelser, anbragte børn, autisme, ADHD
- > Visitation og afklaringsforløb
- > Vurderes ikke at kunne gennemføre en normal ungdomsuddannelse - selv ikke med specialpædagogisk bistand

> Meget blandet gruppe

- > Svært at vurdere potentialet for at erhverve uddannelsesmæssige kompetencer

Særlig Tilrettelagt Ungdomsuddannelse

- > Hvor længe
 - > Afklaringsforløb +3 år
- > Hvor mange?
 - > Den potentielle gruppe unge er ca. 7%
 - > Oprindelig forventning 2,3%
 - > Realistisk estimat ca. 4%
- > Hvad er deres X-index?

Særlig Tilrettelagt Ungdomsuddannelse

- > Hvad koster et STU forløb?
- > Budgetramme pr årselev 207.000 kr
- > OBS!
 - > Beregnet pba 2.3% af en årgang
 - > Stor variation på tværs af kommuner i selve undervisningsudgiften (40,000 – 350,000)
 - > Nogle kommuner synes, at det er svært at holde rammen
 - > Mange timer hos en håndværker – socialrådgiver – lærer – psykolog – pædagog.
- > Døgnophold/botilbud
- > Ydelse - førtidspension, revalideringsydelse, kontanthjælp
- > OBS!
 - > "Hvis ikke inden for målgruppen for disse ydelser, så overvej om personen er i målgruppen for STU"
 - > Uddannelsesplanen ved afslutning af grundskolen (16-årig)

Særlig Tilrettelagt Ungdomsuddannelse

- > Hvad koster et STU forløb?
- > Budgetramme pr årselev 207.000 kr
- > OBS!
 - > Beregnet pba 2.3% af en årgang
 - > Stor variation på tværs af kommuner i selve undervisningsudgiften (40,000 – 350,000)
 - > Nogle kommuner synes, at det er svært at holde rammen
 - > Mange timer hos en håndværker – socialrådgiver – lærer – psykolog – pædagog.
- > Døgnophold/botilbud
- > Ydelse - førtidspension, revalideringsydelse, kontanthjælp
- > OBS!
 - > "Hvis ikke inden for målgruppen for disse ydelser, så overvej om personen er i målgruppen for STU"
 - > Uddannelsesplanen ved afslutning af grundskolen (16-årig)

Særlig Tilrettelagt Ungdomsuddannelse

- › Hvad er den samfundsøkonomiske gevinst
- › Politiker/bureaukrat
 - › Hvad sparer det offentlige, hvis en person flyttes fra x til y?
 - › Altså staten og kommunen
 - › Lånt nogle tal fra Arbejdsmarkedskommissionen (2009)
- › En uspoleret økonom
 - › Hvad sparer det offentlige
 - › Hvad vinder individet (indkomst, sundhed, livskvalitet, etc)
 - › Hvilke afledte effekter på individet
 - › Hvilke afsmittende effekter på andre individer og det offentlige

Fra gennemsnitlig overførselsindkomst til gennemsnitlig løn

Sparede udgifter 131.000 kr.

Øget skat m.v. 141.000 kr.

Bidrag til det offentlige 272.000 kr.

Fra kontanthjælp til beskæftigelse med lav løn

Sparede udgifter 113.000 kr.

Øget skat m.v. 89.000 kr.

Bidrag til det offentlige 203.000 kr.

Fra dagpenge til deltidsjob med supplerende dagpenge

Sparede udgifter 117.000 kr.

Øget skat m.v. 65.000 kr.

Bidrag til det offentlige 182.000 kr.

Fra førtidspension til fleksjob

Sparede udgifter	20.000 kr.
Øget skat m.v.	55.000 kr.
<hr/>	
Bidrag til det offentlige	75.000 kr.

	Fra kontanthjælp	Fra førtidspension
	Til lav løn	Til flexløn
	203000	75000
STU-udgift	<i>Antal år til break-even</i>	
50000	0.7	2
100000	1.5	4
150000	2.2	6
200000	3.0	8
250000	3.7	10
300000	4.4	12
350000	5.2	14
400000	5.9	16
450000	6.7	18
500000	7.4	20

	Fra kontanthjælp	Fra førtidspension
	Til lav løn	Til flexløn
	203000	75000
STU-udgift	<i>Antal år til break-even</i>	
50000	0.7	2
100000	1.5	4
150000	2.2	6
200000	3.0	8
250000	3.7	10
300000	4.4	12
350000	5.2	14
400000	5.9	16
450000	6.7	18
500000	7.4	20

Hvornår kan STU betale sig?

- > Hvor mange af de unge på STU skal flyttes
 - > fra kontanthjælp til lav løn
 - > fra førtidspension til flexjob
- > pga STU, før STU kan betale sig for det offentlige?

- > Antag
 - > Arbejdsliv på 40 år
 - > Udgift pr. årselev 207,000 kr
 - > Ydelsen ved STU den samme

Hvornår kan STU betale sig?

- > Fra kontanthjælp til lav løn
 - > Break even efter 3 år
 - > STU skal kunne flytte 1 person ud af 13
- > Fra førtidspension til flexjob
 - > Break even efter 8 år
 - > STU skal kunne flytte 1 person ud af 5
- > Realistisk.....??

Effektmåling nødvendig

- > Folkeskolen

- > Antallet af børn med vanskeligheder stiger
- > Udgifterne til specialundervisning stiger

- > Ungdomsuddannelse

- > rekrutteringsgrundlaget til STU stigende

- > => Der er brug for et paradigmeskifte /solid effektmåling

- > Kan nogle af disse unge gøres selvforsørgende?

- > Hvordan?

- > Hvor mange penge kan det betale sig at investere i dem?

Effektmåling nødvendig

1. Udtænk den bedst tænkelige indsats
 - > Helhedstænkning?
 - > Mentorer
 - > Team af socialrådgivere-uddannelsesrådgiver-psykologer-psykiatere-lærere-etc?
2. Socialt eksperiment
 - > 50% udsættes for denne formodede ideelle indsats
 - > 50% udsættes for normal praksis(kontrolgruppe)
3. Observér de unge over en årrække og sammenlign de to grupper
4. Implementere i fuld skala, hvis indsatsen virker

Fordel !

> Giver et sammenligningsgrundlag :

Kontrol gruppe vs. behandlingsgruppe

> (OBS - Bedre end mødrehjælpen)

Ulemper ?

- > Lovgivningsmæssige problemer?
- > Ethiske problemer?
- > Praktiske?
- > Økonomiske?
- > Andet?

Konklusion

- › En samfundsøkonomisk betragtning over unge med særlige behov
 - › STU ligner en dyr indsats
 - › Stort potentiale for samfundsøkonomisk gevinst
 - › For stat og kommune
 - › For individer i form af indkomst og livskvalitet
- › Hvordan skal STU implementeres i praksis for at udfylde sit formål?
 - › Helhedstækning
 - › Retskrav på STU - ikke på et tilbud til 207,000 kr
 - › Hvem har et højt potentiale for gevinst?
 - › Skal de dyre tilbud målrettes disse individer?
- › Vi skal turde spørge, hvordan STU kan gøre
 - › Nok godt
 - › For mange nok
 - › Længe nok